

Hur minskar vi plasten på jobbet?

Välkomna till webinarium 9 maj 2022

Program

9.00 Välkomna och inledning

Resan till Rom - varför är det viktigt att minska mängden plast?

Hur kan vi minimera plast och engångsartiklar?

Introduktion till gruppsamtal

10.00 Paus

10.15 Gruppsamtal

10.35 Återsamling och reflektion

Så kan du jobba vidare: material att använda i ditt nästa steg

11.00 Tack för idag!

Praktiska frågor

- Ha ljud avstängt under första delen med föreläsningar
- Kom ihåg att fika
- Ni kommer att få presentationen
- Föreläsningarna spelas in och kan ses i efterhand
- Skriv frågor i chatten
- Se till att du har skrivit ditt namn (deltagare/participants)

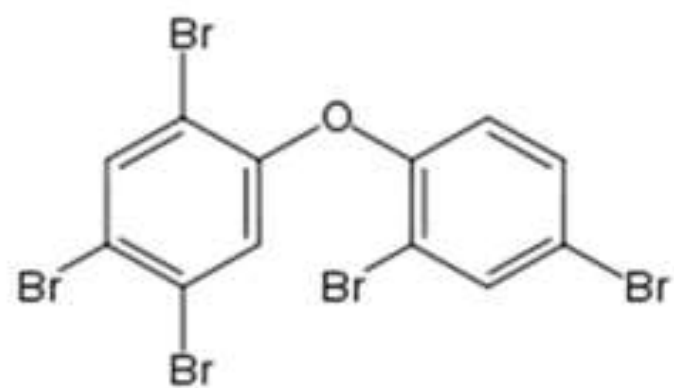
Kretsloppsplaner Gävleborg och Älvkarleby

Varför?

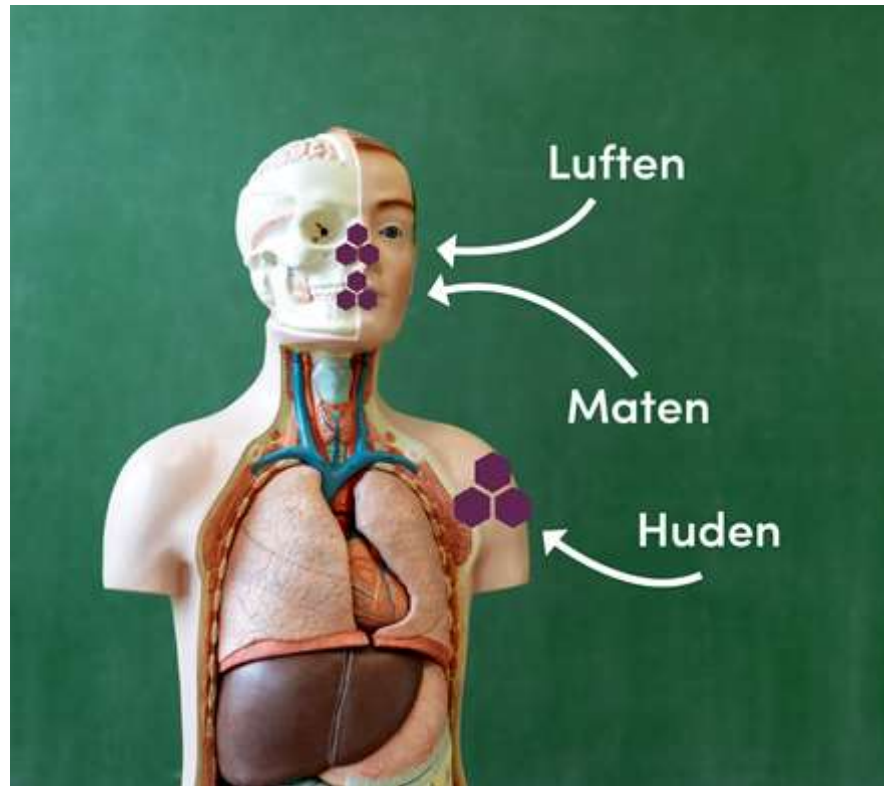
En hållbar plastanvändning med rätt plast på rätt plats

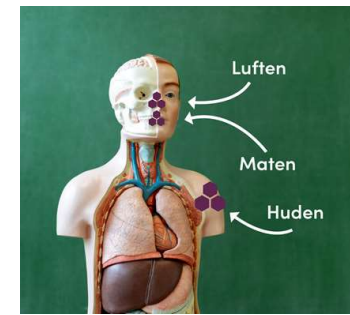
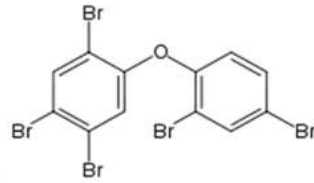

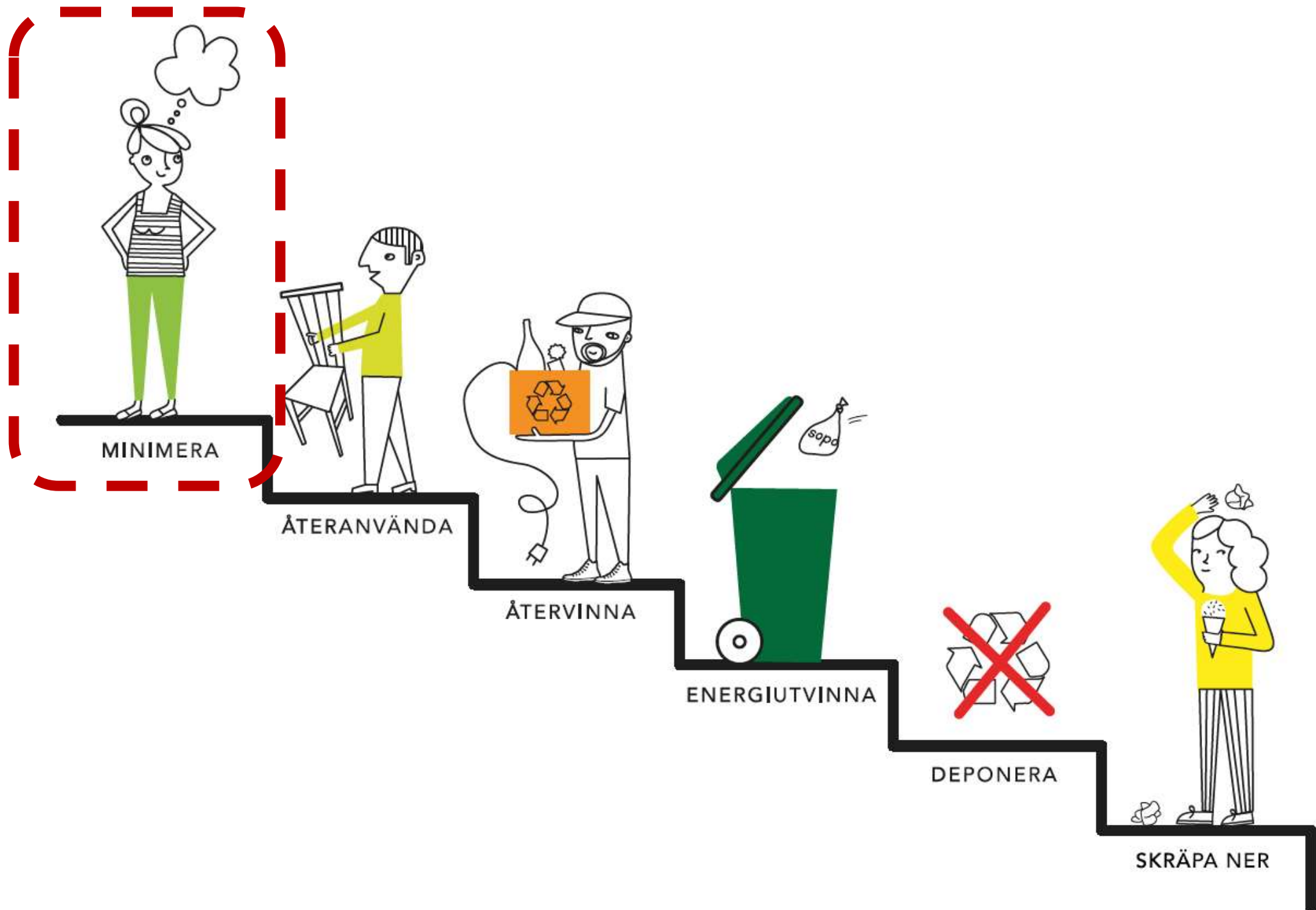

Varför?

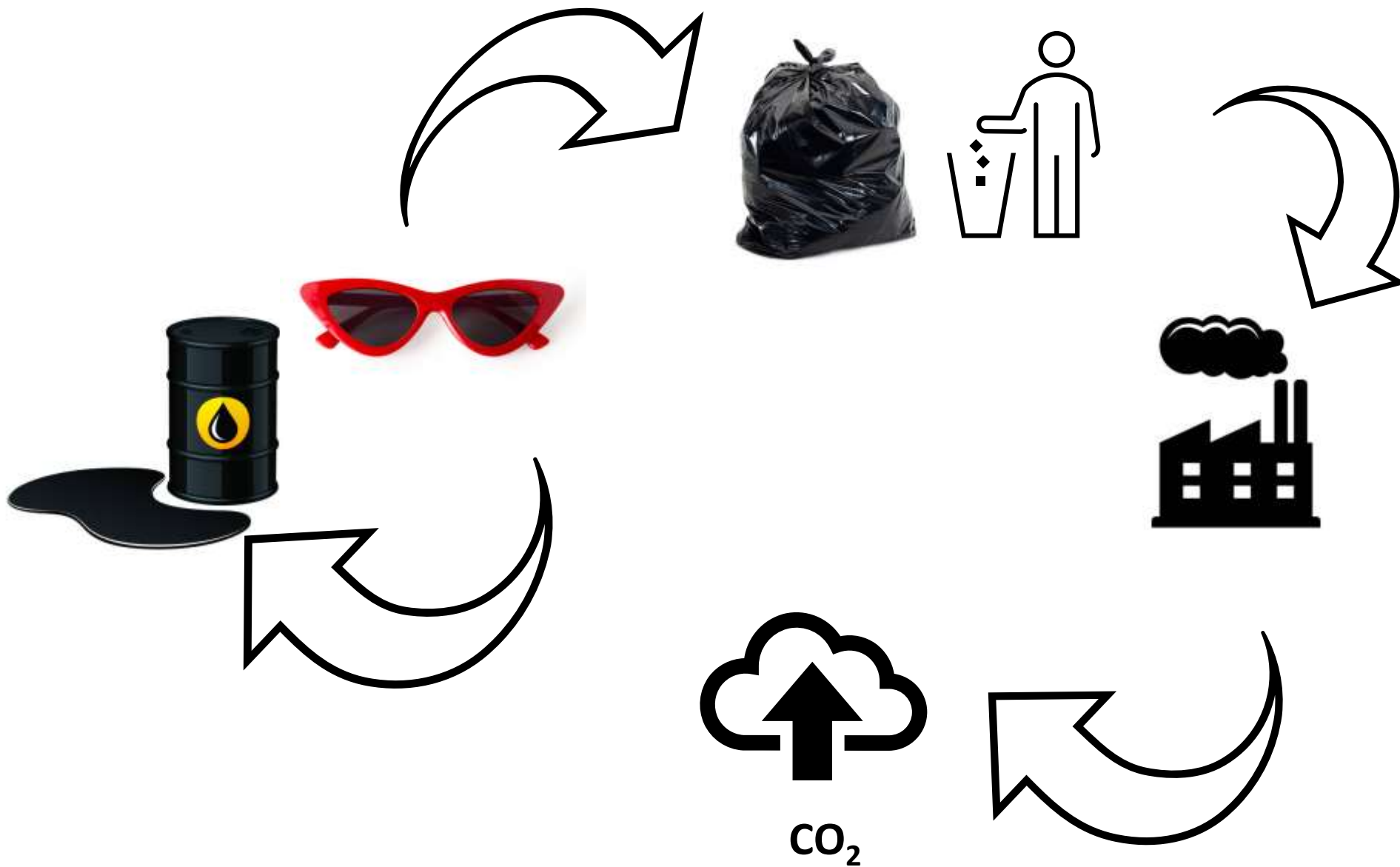
- Farliga ämnen
- Klimatet
- Nedskräpning
- Mikroplast
- Hälsan
- Sluta slösa
- Minska kostnader
- Arbetsmiljö

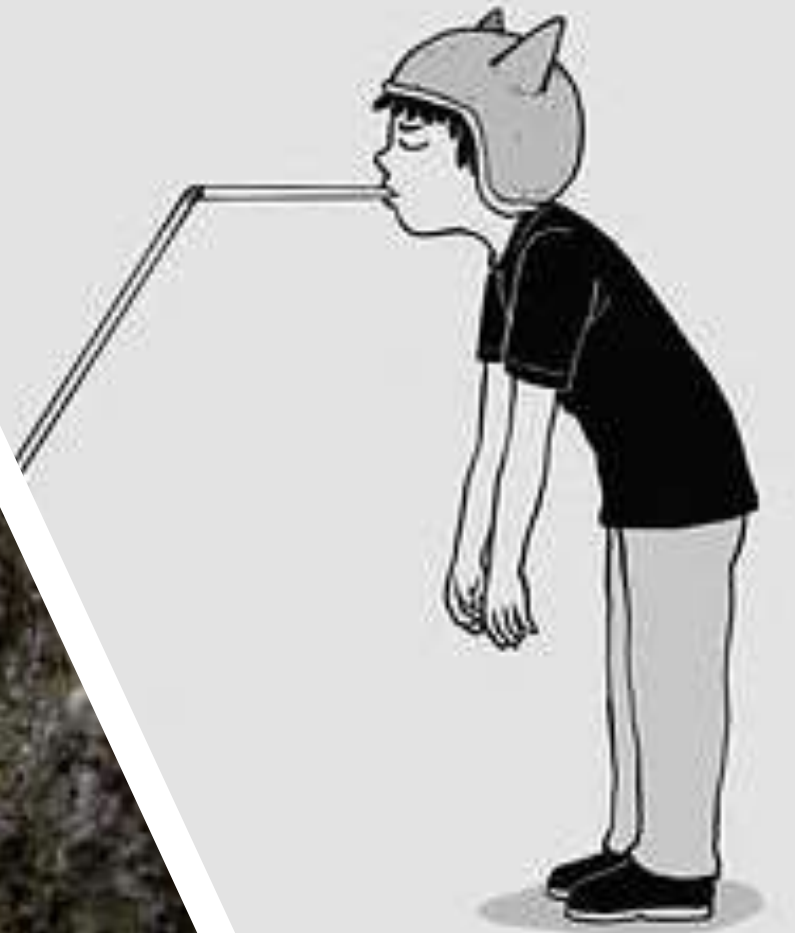

Resan till Rom

*5 ton
koldioxid*

40

Kommun

Koldioxidutsläpp från plasten

Hudiksvall	207 ton	X 40
Bollnäs	71 ton	X 14
Gävle	566 ton	X 100
Hofors	53 ton	X 10
Ljusdal	104 ton	X 20
Nordanstig	52 ton	X 10
Ockelbo	32 ton	X 6
Ovanåker	64 ton	X 13
Sandviken	216 ton	X 43
Söderhamn	140 ton	X 28

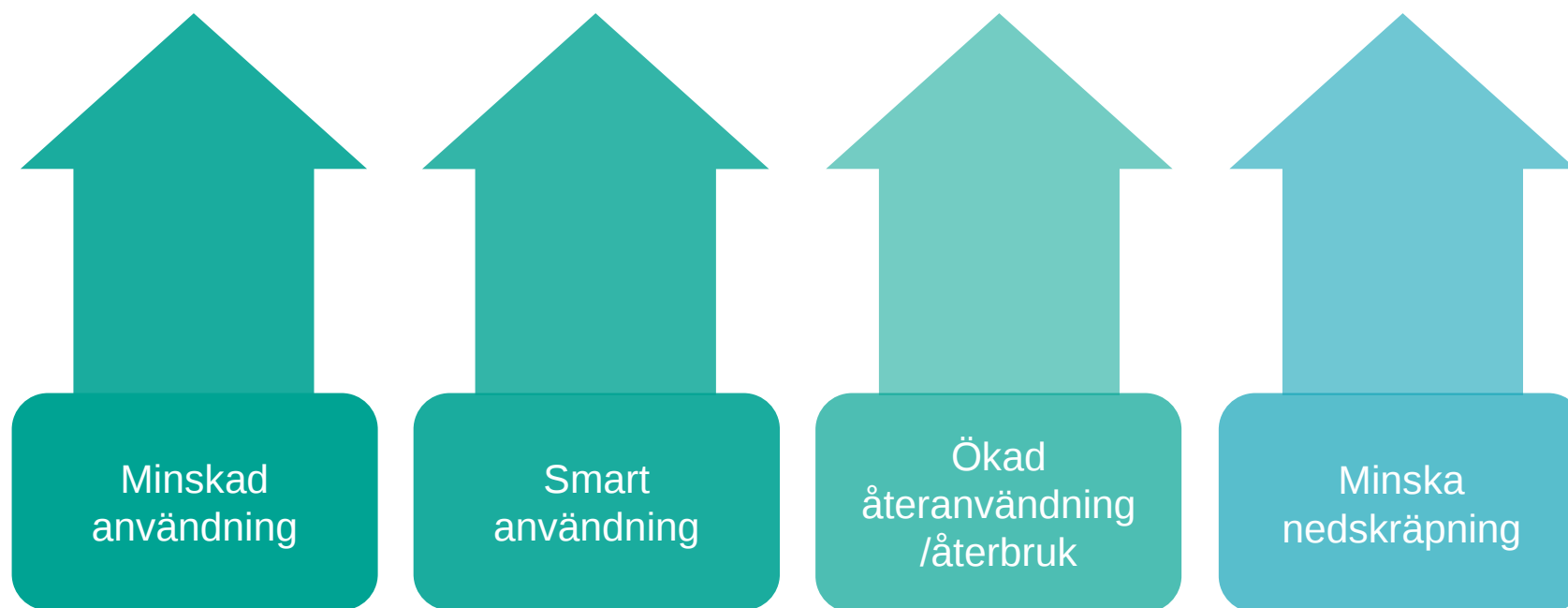
*Antal resor
till Rom*

Hur börjar vi?

Få koll på läget!

Hållbar plastanvändning

Minska klimatpåverkan från plasten

Ta bort/
minimera

1

Återvunnen
plast

2

Förnybar
plast

3

Annat
material

4

Plastinventering eller
kanske plastbingo?

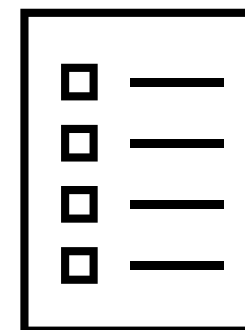
Hållbar plastanvändning- steg för steg

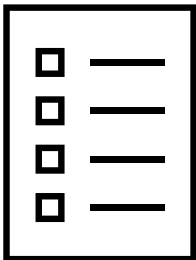
Steg 1 Få koll på läget

Steg 2 Förebygga plastavfallet och använd plasten smart

Steg 3 Ökad återvinning

Steg 4 Minska och förebygga nedskräpning

Checklista

Kontoret	Mängd/år	Kommentar	Minska	Ta bort	Byt ut	Upphandling/inköp förändring
Papperskorgar plast		Undvik enskilda papperskorgar och satsa på bra sorteringsmöbel.				
Soppåsar vid skrivbord		Olika storlekar? Olika leverantörer? Olika färger?				
Dokumentmappar i plast		Retursystem för dessa? Används de ända tills de är utnötta/trasiga?				
Toaletter						
Soppåsar		Olika storlekar? Olika leverantörer? Olika färger?				
Plastmuggar		Engång eller flergångs? Vid engångs -Nödvändigt? Om ja kan vi använda förnybart material?				
Lunchrummet						
Plastbestick		Vid engångs -Nödvändigt? Om ja kan vi använda förnybart material? Varför kan vi inte använda vanliga bestick?				
Plastmuggar engångs		Vid engångs -Nödvändigt? Om ja kan vi använda förnybart material?				
Plastmuggar flergångs		Varför har vi plastmuggar? Hur används de? Använder vi de flera gånger eller slängs de ofta? Hur är kvaliteten?				
Plasttallrikar engångs		Vid engångs -Nödvändigt? Om ja kan vi använda förnybart material?				
Plasttallrikar flergångs		Varför har vi plasttallrikar? Hur används de? Använder vi de flera gånger eller slängs de ofta? Hur är kvaliteten?				
Soppåsar i plast		Se kommentar för soppåsar på kontor. Använd sorteringsmöbel				
Plastskärbrädor		Håll dom fräscha. Trä?				
Plastfolie		Är den gjord av PVC? Används den i onödan?				
Köksredskap		Plast? Släng inte bort i onödan, är den hel och ren använd den tills den inte är användarduglig längre.				
Tallrikar, glas,		Av polykarbonat (PC)?				
Uppläggningsfat/ förvaringskärl		Av polypropen (PP), polyeten (PE), polyester (PET), melamin eller förnyelsebar plast (t.ex. bambu)				

Vilken åtgärd beror på produkten

Upphandling/Inköp

Minska klimatpåverkan från plasten

Ta bort/
minimera

1

Återvunnen
plast

2

Förnybar
plast

3

Annat
material

4

Cirkulärt genom design och alternativa råvaror

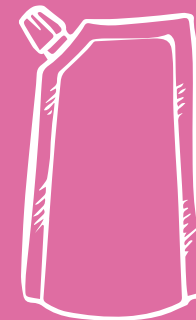

En ideal förpackning för återvinning:

Är helt
transparent

Är tillverkad av
ett plastmaterial
(PE eller PP)

Har förslutnings-
system och etikett i
samma material
som förpackningen

Plastbingo

Detta kommer leda till:

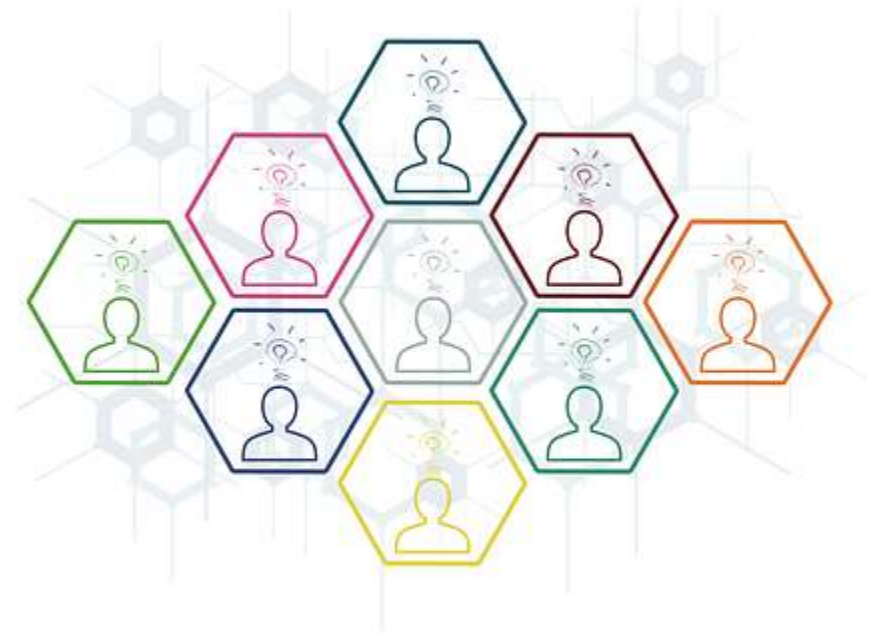
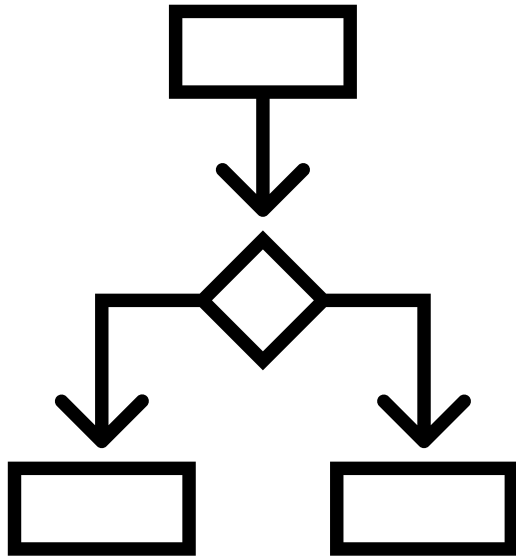

Minskad arbetsbelastning – färre val, färre sopkorgar att hantera

Minskade kostnader

Du är en viktig länk!

Så gjorde vi
Sofia Lord och Jill Pålsson
Utbildning Gävle

Gävles resa mot kemikaliesmarta förskolor

Utbildning Gävle

Sofia Lord och Jill Pålsson

Stöd för lärande för hållbar utveckling

Bakgrund

- Kemikalieinspektionen och Upphandlingsmyndigheten
- Håll Sverige Rent
- Miljöstrategiska programmet

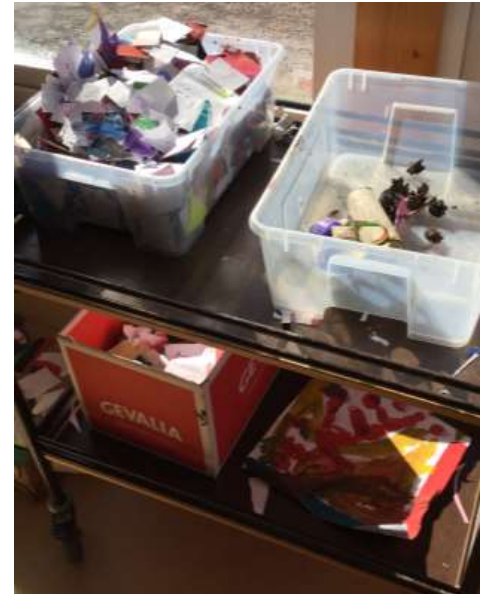
"Invånarnas användning av och exponering för miljö-och hälsofarliga ämnen ska minska."

"Användningen av plast ska vara hållbar – mängden plast ska minska och den plast som används ska vara biobaserad eller återvunnen, och möjlig att återvinna."

Utbildning Gävles resa 2015 - 2021

- Kemikalienätverk Gävle
- Regional konferens- skolledare med flera
- Utbildat alla medarbetare i förskola och pedagogisk omsorg
- Rensat och bytt ut
- Inventerat alla förskolor
- Inköp- och upphandling
- Ny- och ombyggnad av förskolor
- Regional utbildningsdag för pedagoger
- Ersättningsinköp större möbler och madrasser, central finansiering

Tips till andra kommuner

- Börja dialogen med skolledarna
- Undersök möjligheterna för förskolan och dagbarnvårdarna att få medel/pengar för att byta ut
- Använd Håll Sverige Rents material för en [kemikaliesmart förskola](#) och [grundskola](#)
- Samarbeta med Håll Sverige Rent för att få utbildning och intro för alla medarbetare

10 uppdrag för en kemikaliesmart förskola

[Länk till Håll Sverige Rents 10 uppdrag för en kemikaliesmart förskola](#)

Ta även en titt på vår [återanvänd smart-lista](#) och vårt [brev till vårdnadshavare](#).

Uppdrag och aktivitetskort som tagits fram i samarbete med Kemikalieinspektionen.

Tips att fördela arbetet i personalgruppen; att bli experter på olika områden.

Tips att fundera på i er verksamhet – vad behöver vi göra utifrån respektive uppdrag?

Exempel från Pukslagargårdens förskola

”Leksaker av mjukplast och med gammal elektronik ska bort från förskolorna i Gävle kommun. De innehåller skadliga kemikalier. På Pukslagargården har man hunnit en bit på väg mot en giftfri förskola.”

Ur artikel från GD 31 Oktober 2015

Utrensning av leksaker

Vad som fanns för barnen att leka med, som inte från början var tänkt som leksaker?

- Gammal elektronik, ex mobiltelefoner, tangentbord och liknande.
- Vi hade någon gammal väska och väst i hemmet.
- Leknycklar.
- Rör från Korsnäs samt rör från bygg.
- Leksaker
- m.m.

Forts. utrensning av gamla leksaker

Nästa steg var att sortera ut gamla leksaker av plast. Vi rensade bort alla mjukplastleksaker tillverkade före 2007.

- Leksaker i plast som doftade rensades också bort.
- Prioritera de yngre barnen som har leksakerna i munnen.

Ateljé

Leklera; egengjord play-doh

Vi använde oss av alun som vi istället bytte ut till citronsyra då det är ett bättre alternativ om barnen stoppar leran i munnen.

Färger och lim

Vi hade ett flertal olika färger i vår ateljé. De flesta godkända att användas för barn, men några som vi fick sortera bort som vuxen färg. Detta gällde även lim.

Skapande material

- Gällande material till att skapa med använde vi oss i huvudsak av natur- och återvinningsmaterial.

Vi gjorde en bedömning att äldre barn kan ha större utbud av återvinningsmaterial till pyssel. De yngre som stoppar i munnen har ett mindre utbud återvinning och ett större utbud naturmaterial.

- Vi sorterade ut gamla förkläden i galonmaterial och gamla vaxdukar.
- I huset med de yngre barnen har vi målar t-shirts och de äldre barnen har nyare pvc-fria förkläden.

Kök

- Vi har gått igenom köken och tagit bort redskap av plast.
- Vi har tagit bort och bytt ut skärbrädor i plast mot skärbrädor i trä.
- Plastkannor och plastmuggar och smörknivar byttes ut till rostfritt.
- För att undvika Bisfenol så valde vi bort konserver till ex grönsaker. Vi har även slutat med tubpålägg.

Hygien

- Vi bytte ut alla pvc-handskar mot Nitril- handskar.
- Vi har köp nya skötbäddar som är godkända för kemikaliesmart förskola.
- All tvål och hand/hudkrämer är parfymfria och svanenmärkta.

Förvaring

Gamla förvaringslådor i plast har bytts ut till lådor i tyg. Vissa tyngre material som træklossar bor fortfarande i plastbackar på hjul.

Lekrum

Det "klassiskt" byggrum med gamla skumgummikuddar och mjuka äldre "pusselmattor".

Byggrummet var omtyckt och välanvänt, så det var viktigt att förändringen blev bra.

Rummet efter förändringen

Jakt på plast i Gävle stadshus

Framtidsspaning

Clara Lidberg

TINT - There is no time to waste

VÄLKOMMEN TILL EN ÅTERANVÄNDBAR FRAMTID

TAKE it AWAY!

Välj matlådor och muggar som kan återanvändas!

SÅ HÄR FUNKAR DET:

Börja använda!

4.

Förpackningen diskas

När du lämnat tillbaka din förpackning så diskas restaurangen den för nästa person att använda.

1.

Scanna QR koden på förpackningen

Köp din mat eller dryck i en återanvändbar förpackning. Scanna bara QR koden som står på förpackningen med din mobil. Förpackningen kostar ingenting.

2.

Njut av en skräpfri smakupplevelse

3.

Lämna tillbaka förpackningen

Lämna tillbaka lådan/muggen inom två veckor på samma ställe du fick den, eller på någon annan ansluten restaurang.

Nu kan du köpa take away i återanvändningsbara matlådor och muggar på många restauranger och kaféer i centrala Göteborg. Ett enkelt val för dig som vill minska skräpet och göra en insats för miljö och klimat.

PANTER
Powered by TINT

go:teborg&co

Scandinavium

Coca-Cola EUROPACIFIC PARTNERS

**Göteborgs
Kulturkalas**
20 - 22 augusti

SVERIGE

SKYLDIGHET ATT MINSKA

- 40-50% av måltider är takeaway
- 570 miljoner matförpackningar
- 1 miljard muggar
- Flergångsalternativ senast 1 januari 2024
- Mål om minskning med 50% till 2026
- Vägledning ska tas fram

TAKE *it* AWAY!

Här kan du välja
matlådor och
muggar som kan
återanvändas!

PANTER
Powered by TINT

Kontakta oss på
hello@tintloop.co
www.tintloop.co

Gruppsamtal

Gruppsamtal (efter paus)

- Ni blir indelade i grupprum automatiskt och även återsamlade i helgrupp
- Presentera er kort för varandra (max 5 min)
- Utse en sekreterare som:
 - Går till **www.menti.com**
 - Skriver ned gruppens idéer och skickar via Menti (**kod 5250 2133**)
- Frågeställning att diskutera och svara i Menti (15 min):
 - Vad kan du göra när du kommer tillbaks till jobbet, för att skapa en hållbar plastanvändning?
- Om tid finns: Reflektera över vem eller vilka du behöver samarbeta med för att skapa en hållbar plastanvändning?

Paus

**Tankar och förslag från grupperna om vad
vi kan arbeta vidare med i nästa setg**

Vad kan du göra när du kommer tillbaks till jobbet, för att skapa en hållbar plastanvändning?

På kontoret tycker jag vi redan gjort mycket bla tagit bort papperskorgar, plastmuggar men ute på våra verksamheter går det att göra mer tex sopsortera ännu mer, kolla vilka plasthandskar som används och i vilken utsträckning .

Inventera våra kök

Byta ut matlådor till bättre plast

Råda kunder att minimera antalen sopkorgar

Jobba på rätt vis, Jobba med nedskräpning och sortering. En viktig del är just upphandlingen. En sak att börja med är att checka av det. Jobba med att driva rätt frågor.

Kolla med vår inköpsansvarige hur vi jobbar med plastfrågorna i upphandlingar.

Köpa matlådor för take away mat till alla anställda.

Göra en plastinventering på arbetsplatsen.

Britt från Gävle kommun berättar om sitt tidigare arbete med plastrensning, vill nu hålla det vid liv och plastlådorna som är det som är kvar och behövs bytas ut. Tanket finns kvar men finns mer att göra. Hon vill göra en checklista.

Välja ett bättre alternativ där vi har möjlighet att välja även om priset är dyrare

Elisabet som arbetar på en stor skola, berättar att det är ett pågående jobb och att det måste implementeras. I Bollnäs har man samarbete med Håll Sverige rent där man använder utmärkelsen grön flagg. Vill använda checklisten och ta bort dålig plast.

Bollnäs har bra samarbete med deras miljöstrateger för att få ett större och närmare samarbete. För att diskutera såna här delar i upphandlingarna och involvera dem. De kommer därför kunna ställa högre krav som är antagna utav fullmäktige.

Det är ett jättebra läge att få med det i upphandlingsprocesserna, det ska vara en självklarhet, det ska finnas en checklista där detta är med.

Verksamheterna måste ställa kraven i specifikationerna. Upphandlare och inköpare kravställer verksamheternas krav och vill då beställarna ej kravställa bra plast kan man inte göra så mycket förutom att ställa frågor om de har koll på hållbarhetskrav

Finns inga plastmuggar på kontoren

Ljusdal vill inventera i vilken verksamhet där plastanvändningen är störst, se vad man kan göra där för att minska användningen. Är det skola, omsorg eller förvaltningshuset som använder mest plast?

Arbeta med personalens engångslunchlådor. Vid inköp på lunchrestaurang, ta med egen i tex glas. Det blir stora mängder från den egna personalen.

Cecilia och Hanna från fritid, inte fokus på plast just nu men inge plast köps in, papp vid engångsartiklar. Funderar över vilka sorteringsmöbler som ska användas. Svårt att nå ungdomar. Första steget att ta det med personal för att vara förebilder

Problematiskt i t.ex. livsmedelsupphandlingar med matlådor. Frågan är vad man är beredd att betala i både tid och ekonomi. Det finns bra utbud på marknaden men det är en kostnadsfråga.

Minska plasten vid upphandling - ställa rätt krav, exempelvis emballage. Plastinventera Samordna beställning av kontorsmaterial för hela kommunhuset Undersöka och inventera plast i entreprenadsdelarna Se över logistiken kring avfall och plast

Det saknas ofta styrdokument för hur man ska arbeta med olika varor/tjänster i upphandlingar.

Papp kan vara ett bättre alt men problemet är att de är behandlade med något för att det ej ska bli blött.

Jill på skolkontoret, man har rensat bort engångsartiklar. Försöker få till sortering på varje plan och likvärdiga sorteringsmöbler på skolorna.

Siv, behöver se över förbrukningsmaterial men bra på sortering. Diskussionen behöver lyftas.

Har man en referensgrupp som har tid/engagemang så kan det bli väldigt bra hållbarhetskrav. Har man inte det så ställs det mycket höga krav på upphandlaren/inköparen.

Se över städartiklar med entreprenörer, går det att köpa andra soppåsar? med hänsyn till miljön

Gävle har kommit långt i denna fråga, det ska alltid finnas krav från centrala mallar hur man arbetar i upphandlingar.

Se över möjligheterna för att inrätta en avfallspedagog
Prata agenda 2030 med verksamheterna, prata helheter
exempelvis transporter och inköp Uppmuntra omsorgen att
minska plasten Inventera plasten som finns i våra kontor,
pennor, hållare osv.

Checklista för att kartlägga vad vi använder och kan byta
ut. Bingo - använda och motivera alla yrkesgrupper. Se till
att arbeta mer med sorteringskärl och uppmärkning för
olika typer av plaster, göra det lätt att göra rätt.

Göra det lättare och bättre att kunna källsortera rätt

Använda matlådor av glas istället för plast, smörgåspapper
istället för plastfilm

Se över krav och processer för inköp. Rätt saker ska vara
default i en inköpsprocess.

Minska soppåsanvändande, ta bort där det är möjligt. Stöd
vid inköp, samverka med inköpsavdelningar Använda
tvättbara haklappar Matlådor inom hemtjänst,
återanvändning vore bra. Det ska vara lätt att göra rätt -
källsortering.

Det man köper in ska ej vara förpackat i flera lager plast
och stora kartonger

Nästa steg?

Att jobba vidare

- Material finns på kretsloppsplangavleborg.se
 - Länkar
 - Filmer
 - Checklista
- Återkoppla gärna era erfarenheter, så ska vi dela dem på webben
- Ta upp på APT
- Ta upp förslag med chef
- Skicka gärna in frågor via kretsloppsplangavleborg.se

[Till startsidan](#)[Kretsloppsplaner 2021-2025](#)[Kontakt](#)

Välkommen till arbetet med Kretsloppsplanerna!

De nya kretsloppsplanerna (kommunala avfallsplaner om förebyggande och hantering av avfall) som är beslutade för kommunerna i Gävleborg och Älvkarleby kommer att bidra till en hållbar utveckling, där vi använder våra resurser på ett klokt sätt.

Du hittar planerna under "[Kretsloppsplaner 2021-2025](#)".

Kretsloppsplaner 2021-2025

Här hittar du Kretsloppsplan för din kommun.

Goda exempel

Inspireras av bra saker som händer

Seminarier och arrangemang

Välkommen till de seminarier vi ordnar för att öka kunskap, inspirera och samverka. Klicka på bilden och läs mer.

Vad händer med avfallet?

Vad blir det av allt vi sorterar?

Lär dig mer om plast

Vad kan vi göra för att skapa en hållbar plastanvändning?

Varför är det viktigt?

Läs mer om varför vi gör det här.

En film om varför det här är viktigt

[Finns på www.kretsloppsplangavleborg.se](http://www.kretsloppsplangavleborg.se)

Utvärdering

Länk till sidan: [Utvärdering och dokumentation](#)

Utvärdering och återkoppling efter webinariet

Vi tar gärna emot återkoppling från dig som var med, om vad som var bra och vad som kan göras bättre. Berätta gärna också om du har tankar och förslag inför arbetet framåt.

Beskriv webinariet "Hur minskar vi plasten på jobbet" med tre ord

Ord 1

Ord 2

Ord 3

Vad lärde du dig?

Har du synpunkter, reflektioner och förbättringsförslag? Berätta gärna!

Ditt namn (frivilligt)

Skriv din e-postadress om du vill ha återkoppling

Skicka in ditt svar

Tack!